

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, OHIO TOREK (TUESDAY) APRIL 19th 1921

St. 91. (No.)

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c.

GARY PRIPOROČA VLADNO KON- TROLO NAD UNIJAMI.

**IZRAŽA BOJAZEN, DA BO RAZVOJ DELAVSKIH
UNIJI PRINESEL DELAVSKO KONTROLO NAD
VSO INDUSTRIJO IN KONČNO TUDI NAD
VLADO. — DELNIŠKA SEJA UNITED STATES
JEKLAJSKE KORPORACIJE JE IZREKLA
SVOJE POPOLNO SODELOVANJE ZA GARY-
SEJ BOJ PROTI DELAVSKIM STROKOVNIM
ORGANIZACIJAM.**

NEW YORK, 18. aprila. — Elbert H. Gary, pred-
sednik United States jeklarske korporacije je danes na
delniški seji korporacije podal izjavo, v kateri pravi, da
morajo delavske unije priti pod kontrolo in regulacijo
vlade, ako se hoče preprečiti popolno industrialno pro-
past in uničenje.

Gary je dejal nadalje dobesedno kot sledi: "Kot iz-
gleda, bi naravnost, ako ne potrebni, rezultat namerava-
nega napredka delavskih unij bil ta, da bi dobile kontrolo
nad tovarnami, potem nad trgovino in prometom v
splošnem, potem nad kapitalom in končno nad vlado."

Da se to prepreči, priporoča Gary sprejem zakonov,
ki naj bi bile v veljavi proti vsem ekonomskim organiza-
cijam, skupinam ali tvoritvam, ki presegaajo določeno
število članstva, in dostavlja, da naj bi bili tem zakonom
podrejeni delavci in kapitalisti.

Gary modruje nadalje: "Čilji, za katerimi gredo de-
lavske unije in katere si skušajo doseči, pomenijo pro-
past in uničenje. Opaziti je, da si često prizadevajo do-
biti kontrolo nad političnim življenjem, in da odprto in
kot organizacija skušajo izvoliti ali poraziti celo pred-
sednika Združenih držav. Najhujše pa bi bilo, če da bi
delavstvo dobilo kontrolo nad najvišjim sodiščem Zedi-
njenih držav. (Seveda, sedaj, ko je pod kontrolo kapita-
lističnih interesov, to ni nikaka nesreča za delavstvo!!
— op. ured.)

"Jaz bi ne hotel storiti namenoma nikake krivice
nobenemu unijskemu delavskemu voditelju ali delavski
uniji, (kako je dober!) toda trdno sem prepričan, da bi
popolno unioniziranje industrije v tej deželi, ako bi se to
poskusilo doseči, pomenilo začetek industrialnega propa-
danja.

"Mogoče je kaka rešitev ali proti-zdravilo za delav-
sko-unijski problem. Jaz ne verujem v socializem, v
vladno upravo ali operacijo, toda navzlic temu priporo-
čam publiciteto, regulacijo in primerno kontrolo potom
vlade.

"Ako delavec želi postati član unije, mu je seveda
svobodno, da to napravi, in vsled tega tovarna, ki obra-
tuje na ne-unijski podlagi, ne bi smela postopati z njim
nič drugače kot z ostalimi delavci toliko časa kot spoštun-
je pravice svojega delodajalca in sodelavcev in se v vseh
druzih ozirih-ravna po zakonih dežele. (Z drugimi bes-
sedami povedano: Gary ne bi imel ničesar proti takim
unijam, ki bi bile docela nezmožne voditi boj za izboljša-
nje delavskih razmer. Op. ured.)

"Mi verujemo v odprto delavnico kot dosedaj in se
bomo zanjo borili. Delavec, ako pripada k uniji, postane
industrialni suženj unije." (Čigav suženj pa je, če
ni v uniji?)

Delniška seja United States jeklarske korporacije je
temu izvajanju Garyja vseskozi pritrjevala in se je so-
glasno izrazila za njegov načrt boj delavskim unijam, in
vladno kontrolo nad vsemi delavsko-strokovnimi organi-
zacijami.

"Mi smo pripravljene," pravi resolucija, ki je bila
sprejeta na delniški seji, "sprejeti kakršnekoli izgube ali
žrtve, ki bi bile potrebne, da vzdržimo pravico vsakega
ameriškega državljana, da se sam pogaja s svojim delo-
dajalcem kakor želi, neoviran od vsakega drugega člo-
veškega bitja.

Tekom razprav glede delavskega vprašanja se ni v
nikakem oziru omenjalo nove kampanje, s katero se bo
pričelo 19. junija z namenom, da se vse jeklarske delav-
ce organizira v unije.

Uradniki in direktorji jeklarske korporacije so v
resoluciji delničarjev sprejeli tudi zahvalo za njih "takt-
no in direktno postopanje" za časa velikega jeklarskega
štrajka, ki se je vršil leta 1919. Resolucija pravi dalje:

"Mi verujemo, da s tem, da je družba zavrnila poga-
janja s ljudmi, ki niso uslužbenci iste (z unijo), uradniki
United Steel korporacije niso storili le uslugo neprecen-
ljive vrednosti za delničarje, ali le za javnost Združenih

Ameriško-japonski spor radi Japa- raste.

Washington, 18. aprila. — Spor med Združenimi državami
in Japonsko z ozirom na otok
Jap, ki se nahaja v Pacifičnem
morju, postaja vedno resnejši.
Amerika kot Japonska stojita tr-
dno na svojem prvotnem stali-
šču, in nobena noče odnehati.
Diplomatski pogovori med o-
bema državama se sicer še ved-
no nadaljujejo, danes pa so bile
objavljene vse dosedanje note,
ki so bile izmenjane med Wash-
ingtonom in Tokijem. Obstojajo
iz dveh memorandumov in iz
treh formalnih not.

Japonska je v svoji zadnji no-
ti, ki je došla v Washington zad-
nje dni Wilsonove administraci-
je, izjavila, da ji je bil mandat na-
d Japonom izročen od najvišj. kon-
cila 7. maja 1919, in da se nika-
kor ne more strinjati z ameri-
škim naziranjem, da naj bi imeli
tudi vsi ostali narodi prost pri-
stop h kabljem, ki so koncentri-
rani na otoku, brez ozira na de-
jstvo, da ima mandat nad otokom
Japonska.

Na ono noto je državni tajnik
Hughes 5. aprila odgovoril, da
Združene države niso vezane od-
nikake odločitve najvišjega za-
vezniškega koncila ali Lige nar-
dov, in ker se ni nikogar nikdar
pooblastilo, da bi izročil pravice
Združenih držav na otoku, Zdu-
žene države tudi ne morejo pri-
znati izročitev otoka ali veljav-
nost mandata, ki je bil podeljen
Japonski.

Tozadevna nota se sedaj naha-
ja v rokah japonske vlade. Sli-
čne note je poslal Huges tudi na
angleško, francosko in italijansko
vlado.

Kot se razume, se sedaj vršijo
o tej noti razgovori med zavez-
niškimi državami, in da bo nota,
ki jo bo poslala Japonska v od-
govor na Hughesovo noto izraz
celokupnega zavezniškega nazi-
ranja glede mandata nad Japonom.

Medtem pa je Francija poslala
v Washington preliminarne od-
govor, v katerem pravi da se
mora zadeva vzeti v pretres na
prihodnji seji najvišjega koncila,
ki se vrši meseca maja, in da bo
Francija ob tej priliki podpirala
tako rešitev tega problema, ki bo
v vseh ozirih zadovoljiv za Zdu-
žene države.

ZGODAJ STA ZAČELA.

Portland, Ore., 18. aprila. —
16-letna Mrs. Lucille Ross toži
svojega 16-letnega "moža" Ho-
mer Ross-a za razporoko. Sedaj
se nahaja "mož", ki nosi še krat-
ke hlače, v ičci, Lucille pa je do-
ma pri mami. Poročila sta se pred

držav, temveč z branitvijo najširših pojmov individualne
svobode, in z branitvijo stališča, da pravica ni lastnost
kakega privilegiranege razreda, temveč skupna dedšči-
na nas vseh, se je storilo uslugo neprecenljive vrednosti
za vsakega prebivalca civiliziranega sveta."

(Več ironije v tako malo besedah si je pač težko
predstavljati. Op. ured.)

Ko se je Garyja vprašalo, da poda svoje mnenje o
poročilu, katero je podalo o jeklarski stavki znano versko
gibanje, ki je znano pod imenom "Med-cerkveno svetov-
no gibanje", v katerem se je izreklo močno obsodbo proti
jeklarskim magnatom, je Gary odvrnil, da ima o možeh,
ki so sestavili dotično poročilo sicer svoje določeno mne-
nje, da pa misli, da je bolje, da je obdrži sam zase.

O splošnih trgovskih odnošajih ni maral Gary poda-
ti nikake izjave, rekel je le, da ako bodo druge dežele v
stanu ostati pri življenju, tedaj so Združene države v
stanu uspevati.

Na koncu se je Gary celo izjavljal, da bo jeklarska
korporacija iz raznih razlogov in javnega mnenja, od-
pravila 12-urni delavnik, in sicer v sorazmerno "bližnji
bodočnosti."

Zavezniki zahtevajo nemško zlato.

Berlin, 18. aprila. — Zave-
zniška odškodninska komisija je
ustmeno obvestila predsednika
nemške komisije za vojna bre-
mena, da mora Nemčija do 1.
maja naložiti v Koelnu ob Reni
ali pa v Koblencu vse zlato, ki
ga ima v rezervi v Reichsbanki
ali v kakih drugih denar izdaja-
jočih kanbah.

Odškodninska komisija je ob-
nem zahtevala, da se poda ob-
ljuba, da se brez njenega do-
voljenja ne bo izplačalo nikakega
dolga nobenemu dolžniku Nem-
čije.

Kot se poroča pol-uradno, je
nemška vlada izjavila, da so to-
zadevne zahteve docela neizpol-
ljive. Kot izkazuje zadnje poro-
čilo nemške Reichsbanke, ki je
bilo izdano 1. aprila, znašajo
njene zlate rezerve 1,091.602.
000 mark.

Vatikan zanikuje posredovanje
v prilog Nemčije.

Rim, 18. aprila. — Iz Vatika-
na je bila danes podana formal-
na izjava, v kateri se zanikuje,
da se je papež obrnil v imenu
Nemčije na vlado Združenih dr-
žav, da bi slednje posredovale
pri zaveznikih z ozirom na olaj-
šavo odškodninskih pogojev.

Pariz, 18. aprila. — Danes se
je sešla konferenca, sestojča iz
civilistov in vojaških zastopni-
kov. Navzoči so bili maršal Foch,
maj. general Buat, general Wey-
gand, Louis Loucheur, minister
za osvojenjone pokrajine, Paul
Tirard, francoski komisar v nem-
škem zasedenem ozemlju in M.
Seydoux, ki je reprezentiral
Francijo na bruseljski konferen-
ci. Na sejo je prišlo tudi več fi-
nančnih in ekonomskih izveden-
cev, ki so zbranim pravico stro-
kolagali teškoče odškodninskega
problema. Kaj se je na seji go-
vorilo, sicer ni znano, toda zdra-
juje se, da se bo vršilo še več ta-
kih konferenc, da se odloči defi-
nitiven način za vsiljenje odškol-
ninskih pogojev.

enim letom. Najela sta v najem
stanovanje, tada "mož" ni dovolj
zaslužil za pokritje stroškov, in
dostikrat sta morala mlade "žene".
Končno pa je "mož" postal neza-
dovoljen z zakonskim življenjem
in je zvečer hodil ven igrat se s
svojimi tovariši, in to je mlado
"ženo" dovedlo do tega, da je vlo-
žila tožbo za razporoko.

— Štirje banditi so sinoči o-
krog poldesete ure zvečer na
Addison rd. blizu St. Clair ave.
napadli rojaka Louis Strausa
ter mu vzeli \$9.60. O napadu je
takoj obvestil policijo, ki pa do-
sedaj še nikogar našla.

Angleški premogarji se bodo borili sami.

London, 18. aprila. — Med-
tem ko je paralizirajoči učinek
generalne stavke delavske tro-
zveze na Angleškem odstranjen,
pa industrija v očigled še vedno
trajajočega premogarskega štraj-
ka z vsakim dnem bolj trpi, in
polažaj je še vedno nadvse kri-
tičen.

Izgled na b r zporavnavo pre-
mogarskega štrajka je izredno
slab. Znamenaja kažejo, da so
premogarji raznih distriktov od-
ločeni, da vodijo naprej svoj boj
brez ozira na to, da so izgubili
podporo ostalih dveh kril delav-
ske trozveze.

Splošno prevladuje občutek,
da industrialni problem nikakor
ni rešen, temveč njegova rešitev
je samo odložena.

Vlada še vedno nabira prostov-
oljce, in vladna kontrola nad
uporabo premoga je uveljavlje-
na za nedoločeno dobo. Železni-
ce so zopet omejile uporabo pre-
moga za 10 procentov. Celotna
omejitev znaša že 35 procentov.

Premogarji zahtevajo fond, v
katerem naj se zbirajo profiti
vseh rudokopov, tako da bo mo-
goče vzdržati sedanjo mezno
lestvico po vseh rudnikih dežele.

Lloyd George je za spravo.

London, 18. aprila. — Med-
tem ko se štrajk premogarjev še
vedno nadaljuje, pa so nekateri
ljudje mnenja, da bo spravljivo
stališče Lloyd George-a prineslo
poravnavo tega delavskega spora.

Lloyd George je v svojem go-
voru, ki ga je držal pred poslan-
sko zbornico, kazal izredno sprav-
ljivo lice, in ko je prišla na vrsto
neka zakonska predloga, katere
namen je bil omejiti pravice stro-
kovno organiziranega delavstva,
se je izrazil proti nji. Dejal je:
"Ni je stvari, ki bi lahko do-
vedla do hujših posledic, kot če
bi se hotelo napasti predpravice,
katere se je od časa do časa pri-
znalo strokovnim delavskim or-
ganizacijam."

Lloyd George je sicer še ravo-
no tako nasproten ustanovitvi
profitnega fonda kot kdaj prej
toda izrazil je obenem mnenje,
da se mednjih skrčenj, s kateri-
mi so prišli na dan nekateri last-
niki rudnikov, absolutno ne da
brani, in da jih je treba popra-
viti. Povdarjal je, da se vlada
strinja s principom enakih mezd
za vse rudarje dežele, in izrazil
je up, da se bo napravil načrt,
potom katerega bodo premogar-
ji zadobili resnično zanimanje za
blagostanje premogovne indus-
trije.

Vlada kot lastniki so priprav-
ljeni na pogajanja s premogarji.
Vse odvisi sedaj od tega, dali-
tanjnik premogarske organizacije,
Frank Hodges, na konvenciji, ki
se prične v petek, prejme za svo-
je dosežanje delo zaupnico dele-
gov. Kot znano, je njegov
predlog za pogajanja z vlado in
lastniki naletel na odpor pri ostali-
h članih premogarske eksekuti-
ve, medtem ko so se strinjali z
njim železničarji in transportni
delavci, ki so nato odrekli na-
daljnjo podporo premogarjem.

PREDLOGA ZA REGULACIJO ŽENSKEGA DELA.

Albany, 15. aprila. — Senat-
na zbornica new-yorške državne
zakonodaje je danes popoldne
sprejela predlogo senatorja Me-
yerja, glasom katere ima držav-
na industrialna komisija pravico
predpisovati delavna ure za žen-
ske in otroke, ki so zaposleni v
industriji. Predloga gre zdaj še
pred poslansko zbornico.

Kongres za omejitev naseljevanja.

Washington, 18. aprila. — Kot
se poroča nocoj, ni nikakega
dvoma, da bo kongresni naselni-
ški odsek podal ugodno poročilo
o predlogi, katere namen je o-
mejiti naseljevanje vseh tuje-
zemcev na tri procenote sorazmer-
no s številom vsake narodnosti,
ki je bilo izkazano v ljudskem
štetju v letu 1910.

Naselniški odsek je sklenil, da
podaj zbornici svoje poročilo ju-
tri. Obenem se poroča, da se bo
zbornici priporočalo, da vzame v
razmotrivanje še predno pride na
vrsto pred mornariškimi in ar-
madnimi predlogami, ki so bile
zavržene pri zadnjem zasedanju
kongresa.

Kot znano, je bila predloga za
omejitev naseljevanja sprejeta že
v zadnjem kongresu, toda pred-
sednik Wilson jo je vetiral v zad-
njih urah svojega uradovanja, in
sploh ni bilo več časa, da bi bila
zbornica in senat še enkrat gla-
sovala in eventualno preglasova-
la predsednikovo veto.

Predsednik Harding bo pred-
logo za omejitev naseljevanja
brez dvoma podpisal.

14 ubitih v italijan- skih nemirih.

Rim, 18. aprila. — V tuskan-
ski provinci je danes prišlo do
silnih bojov med fašisti in socija-
listi, pri čemur je bilo ubitih 14
oseb, in okrog sto ranjenih.

Do pobojev med fašisti in so-
cijalisti je prišlo po skoro vseh
mestih Tuskanije.

Stiristo fašistov, ki vodijo kam-
panjo za volitve v parlamentu, ki
se bodo vršile 15. maja, je zju-
traj odšlo iz Florence v bližnja
mesta, da vodijo "prepagando".

V mesto Prato so prišli na te-
vornih avtomobilih, kjer je socia-
listična mestna vlada, pōlastili
so se javnih poslopij ter prisilili
mestne uradnike, da so razobesili
nad mestno hišo italijansko tro-
bojnico.

Več socialistov in komunistov
so potegnili iz postelj, jih prisilili
pod grožnjo smrti, da so podpi-
sali izstop iz stranke in da so za-
klicali: "Živela Italija!"

V Capri Bisenzio je prišlo do
silnih bojov. Na javnem trgu se
je zbrala velika množica ljudstva,
toda ko so fašisti začeli streljati,
se je prebivalstvo razpršilo na
vse strani. Štiri osebe so bile u-
bite, veliko pa je bilo ranjenih.

DRAGINJA SE JE ZNIZALA ZA EN CEL PROCENT!

Washington, 18. aprila. — Po-
ročilo vladnega delavskega šta-
tističnega urada izkazuje, da se je
draginja v Združenih državah v
tekú zadnjega meseca znižala za
1 procent. Tovarnarji pa vse-
povsod kriče za 20 in 30-pro-
centno znižanje plače.

— Poslaništvo države Srbov,
Hrvatov in Slovencev nam na-
znanja, da se odredba ameriške
vlade, da dovoljuje odhod iz Ze-
dinjenih držav brez ameriškega
potnega lista, tiče samo ameri-
ških oblasti, in da noben držav-
ljan kraljevine Srbov, Hrvatov in
Slovencev ne more prestopiti ju-
goslovanske meje brez jugoslo-
vanskega potnega lista. Poslani-
štvo še enkrat opozarja vse Ju-
goslovane, da si takoj nabavijo
jugoslovanske potne liste brez o-
zira na to, dali mislijo oditi v
domovino kmalu ali pa kdaj po-
zneje, ker kot znano, mora biti
vsak potni list potrjen od ju-
goslovanskega zunanjega ministra,
to pa vzame dolgo časa.

Viviani za Harding- ov načrt Lige narodov.

Washington, 18. aprila. —
(David Lawrence.) — Viviani se
ta teden poslovil od Amerike, da
sporoči Franciji in Evropi, da iz-
gled na ameriško sodelovanje v
Evropi ni tako temen kot bi kdo
misli.

Akoravno bi rajš poročal Ev-
ropi, da so Združene države pri-
pravljene stopiti v obstoječo ligo
narodov, pa je Viviani prepričan,
da je Hardingov načrt dovolj
gibčen, da se ga bo dalo spraviti
v praktično soglasje z obstoječo
organizacijo.

Za sedaj smatra Viviani za
dovolj že dejstvo, da je Harding
pripravljen sodelovati z zavezni-
ki z ozirom na poglavitne točke
versalske pogodbe, in je prepri-
čan, da je to šele začetek zado-
voljivega sporazumnega sode-
lovanja med zavezniški in Ameriko.

Vse kaže, da je ministrski
predsednik Briand z Vivianovim
obiskom povsem zadovoljen, in
da bo francoska politika od se-
daj naprej še bolj harmonizirala
z ameriško.

Drug važen faktor je franco-
sko časopisje, ki je zadnje čase
dvignilo silen vršič proti sedanje-
mu francoskemu poslaniku v
Washingtonu, M. Jusserandu, ker
ni dovolj hitro odposlal Hardin-
gove poslanice v Pariz, in ker ba-
je tudi drugače ni podajal franco-
ski vladi dovolj točnih infor-
macij o stališču Hardinga glede
zunanjih zadev. Splošno se mi-
slu, da bo Jusserand odpoklican,
in da bo poslan v Washington
nov poslanik.

Plače čikaških obla- čilnih delavcev se znižajo.

Chicago, Ill. — Profesor H. A.
Millis, nepristranski predsednik
pogajevalnega odbora za oblačil-
no industrijo, je po dolgotrajnih
zasiževanjih, katerih so se vdele-
žili delavci kot delodajalci, od-
ločil, da se mezde vseh krojaških
delavcev, onih, ki so plačani od
ure kot onih od kosa, znižajo za
10 procentov. To znižanje ima
priti v veljavo 28. aprila. Ta od-
ločitev pa se ne prizadeva onih
delavcev, katerim se je plače
znižalo za 5 procentov že meseca
decembra 1919. Tem se bo zni-
žalo njih plače le za 5 procentov.

Millis je napisal za svojo odlo-
čitev razpravo, obsegajočo 38
strani, v kateri obravnava z glavni-
mi argumenti obeh delavcev in
delodajalcev.

Sidney Hillman, vrhovni pred-
sednik krojaške unije, je napisal
manjšinsko-poročilo, v katerem
se izraža proti Millisovi odločitvi.
Hillman je po podani odločitvi
na zborovanju krojaških delav-
cev izjavil, da je vsega obžalova-
nja vredno, da se je odredilo
znižanje plače v sedanjem času,
ko plača nekaterih delavcev celo
sedaj ne zadostuje poštenim živ-
ljskim zahtevam.

Professor Millis pravi v svojem
poročilu, da se je odločil za 10-
procentno znižanje v prvi vrsti,
ker je mnenja, da je to dobro za
krojaško industrijo v splošnem.
Hillman pa izjavlja, da bo napra-
vila več zlega kot pa dobrega.

Tudi tovarnarji, ki so zahteva-
li 25-procentno znižanje plače, z
odločitvijo niso povsem zadovo-
ljni, toda pričakuje, se, da bodo
odločitev nepristranskega pred-
sednika pogajevalnega odbora
sprejeli obe strani.

ZA ZABAVO IN POUK

"V močvirju velemesta"

Roman iz življenja priseljenke v Ameriki
CENA 50¢.
Naročite pri
Ameriško-Jugoslovanska Tiskovna Družba
6418 ST. CLAIR AVE.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOST"

VPRAŠAJTE VAŠE PRIJATELJE O
DR. RAY SMITH
ZOBOZDRAVNIKU
na 6701 St. Clair Ave.
Uradne ure od 9. dop. do 9. zvečer.
Urad zaprt cel dan ob nedeljah, sredah in
postavnih praznikih.

Tel. Main 2063 O. S. Cent. 1690
John L. Mihelich
SLOVENSKI ODVETNIK
902 Engineers Bldg., vogal St. Clair ulice in Ontario.
PODRUŽNICA:
6127 St. Clair Ave., — Tel. O. S. Princeton 355-R.

Dr. Richterjev Močan družinski liniment

Pain-Expeller uporablja že več kot petdeset let v skoraj vsaki deželi na svetu.
Za revmatične bolečine, neuralgijo, ohromelost, izpahke, prenapetje mišic, za hitro od pomoč zgodnjim prehladom je ta stari zanesljivi družinski prijatelj neprecenljivo vrednosti.

Vsak lekarnar prodaja Pain-Expeller. Bodite gotovi, da vam ponudijo pristnega z varnostno znamko "Sidro." Zavrinite vse drugo kot nadomestek in ponaredbo.

F. AD. RICHTER & CO.,
3rd Ave. & 35th St.,
Brooklyn, New York

POLOM

(Dalje)

Henrijeto je pretreslo, kakor da se je prebudila iz težkih sanj; in v novem navalu strahu, ki ji ga je povzročala misel o bratu, je še enkrat, poslednjikrat zaprosila:

"Torej ne morete storiti zame ničesar in mi nečete pomagati, da pridem v Pariz?"

Otto je vnovič zamahnil, kakor da bi hotel pomesti obzorje. "Čemu pa, ko bodo jutri itak le še razvaline?"

In to je bilo vse. Šla je z mostička ter zbežala s svojim malim kovčegom; niti poslovala se ni; on pa je še dolgo stal tam gori, nepremičen in tenak, stisnjen v svojo uniformo, potopljen v noč, pasoč oči nad gorastnim praznikom, ki mu ga je pripravljaval pogled na goreči Babilon.

Ko je Henrijeta odhajala s kolodvora, je hotela sreča, da je nalletela na debelo damo, ki se je pravkar pogajala z nekim voznikom, da bi jo peljal v Pariz v ulico Richelieu; in prosila jo je toliko časa, s tako ganljivimi solzami, da je ta naposled privolila ter jo vzela s seboj. Voznik, majhen, črnkast človek, vso pot ni odprl ust. Toda debela da-

Zenske suknje.

Obleke z žaketom, cele obleke — krila (kikije) bluze, predpanjke, vso spodnjo obleko in vse vrste drugo blago, katero je samo najboljšje vrste, dobite sedaj pri meni po posebno znižanih cenah.

BENO B. LEUSTIG
6424 St. Clair Ave.

gocenosti pa pustila tam, skrite v zidu. In tako jo že dve uri, odkar gori mesto, navdaja edina misel, vrniti se nazaj in vzeti svoje imetje, pa makar da bi morala skozi ogenj. Pri mitnici je stala samo zaspana straža, in voz se je brez velike težkoče odpeljal dalje, tem laglje, čim je gopala lagala in pripovedovala, da hoče k nečakinji, da ji bo pomagala streči soprogu, ki so ga Versailles rani. Resne zapreke so ma ni štedila z besedami; pripovedovala je, kako je predsinčim storila napako, da je zaprla in ostavila svojo prodajalno, dra se pričele na ulicah. Vsak hip so barikade zapirale cesto, in morali so delati velike ovinkke. Naposled, na bulvarju Poissonniere, je voznik izjavil, da ne vozi dalje, in ženski sta morali peš nadaljevati pot po Sentierski in Jeuneurski ulici in po vsem oddelku okrog Borze.

Ko sta se bližali utrdbam, jih je začele nebo razsvetljevalo kakor beli dan. Zdaj pa jih je presenetila mirna puščobnost tega mestnega oddelka, kamor so prihajali le tihhi drhtljaji daljnega renčanja. Pri Borzi so jima priletele krogle naproti, morali sta se stiskati ob hišah. Ko je debela gospa našla svojo prodajalno v ulici Richelieu nepoškodovano, je vsa srečna vztrajala, da spremi tovarišico nekaj časa po ulici Du Hazard, Sainte-Anne in naposled v ulico Des Orties. Zavezniki, ki so s svojim bataljonom še držali ulico Sainte-Anne, so jima izprva hoteli zabraniti prehod. Naposled, ko se je že daniho — ura je bila štiri — je Henrijeta, upehana od razburjenj in napa, našla staro hišo v ulici Des Orties, odprto na stežaj. Vzpela se je po temnih, ozkih stopnicah; nato je morala na lestev, ki je vodila izza vrat na podstrešje.

Na barikadi v ulici Du Bac se Mauricu posrečilo, da se je vzpel izmed svojih vreč s prsto na koleni; in Jeana, ki je menil, da ga je pribil na tla, je navdalo upanje. "Oh, mali moj, ali še živiš? — Ali mi je res namenila sreča, zverini grdi, ki sem . . . Počakaj, daj, da vidim!" Ob jasnem svitu požara je previdno ogledal rano. Bajonet je bil predrl roko pod desno ramo; najhujše pa je bilo, da se je nato zasadil med dve rebri in nedvomno zadel tudi pljuča. Vseeno pa je ranjenec dihal brez prevelike težave. Samo roka mu je visela kakor mrtva. "Nikar ne obupaj, ubogi moj stari! Vseeno sem zadovoljen, ljubši mi je konec . . . Dovolj si storil zame; brez tebe bi bil že davno poginil lakote na cesti." Toda ko ga je slišal govoriti te besede, je Jeana pograbila silna bolest. "Ali boš molčal! Dvakrat si me otel iz pruskih krempljev. — Dolg je bil poravnaj, jez sem bil na vrsti, da ti žrtvujem življenje; zdaj pa grem in te zakoljem . . . Ah, strela božja, moral sem biti pijan, da te nisem spoznal, da, pijan kakor avinija, ker sem pil že preveč krvi!" Solze so se mu udrle iz oči ob misli na njiju ločitev tam doli v Remilly-u, ko sta se ob slovesu vpraševala, ali se zopet vidita, in kako, v kakšnih okolnostih, žalostnih ali veselih. Torej ni nič pomagalo, da sta preživela skupaj dneve brez kruha, noči brez spanja, ob vedni pričujočnosti smrti? Torej samo za to, da sta prišla do te grozote, do tega strašnega, brezmišelnega bratomstva, sta se njiju srci v tednih skupnega junaškega življenja spojili drugo z drugim? Ne, ne; njegova duša se je upirala. "Le prepusti se mi, mali moj; rešiti te moram."

Najprej ga je bilo treba odvzeti proč, kajti vojaštvo je pobijalo tudi ranjence. Sreča je hotela, da sta bila sama, izgubiti nista smela niti minute. Z žepnim nožem mu je naglo prerazal rokav ter mu sklel nato vso uniformo.

(Dalje prihodnjič.)

Oglašujte v "Enakopravnosti!"

ČETRTA KONVENCIJA JUGOSLOVANSKEGA REPUBLIČ. ZDRUŽENJA.

Volitve kakor znano so se vršile na kroglice. Že ta sistem je privabil na volišče precej več ljudi, kakor bi se jih sicer vdeležilo. Volitve so potekle mirno in razven neznanjih izgrediv na Hrvaškem ni bilo nobenih drugih neprilik.

Eksekutiva J. R. Z. je spoznala, da je omenjena J. S. D. S. stranka edina stranka, na katero se more zanašati in kateri more priključiti svoj aparat. Zastopniki J. R. Z. v domovini smo se seveda prijavili glavnemu stanu stranke ter pričeli sodelovati.

J. S. D. S. se je vrgla v boj z vsemi svojimi gmotnimi in moralnimi sredstvi. Program, katerega je osvojila stranka na svojem zboru v Celju, je dobesedno program Jugoslovanskega Republičanskega Zdrženja.

Shodov vsak dan pred volitvami je bilo po vsej Sloveniji več kakor kateri druge stranke. Nedejlo pred volitvami je imela stranka 100 shodov. Naše koooperacija je obstajala v vsem. Od pomoči v uradu pri sestavljanju letakov, do udeležbe in sodelovanja na številnih shodih, smo bili tesno mož ob možu za delavsko zmago. "Blaznikova tiskarna" je pri tem igrala neprecenljivo vlogo. Letaki, katerih nobena druga tiskarna ne bi vzela v tisk, so bili tiskani v tiskarni J. R. Z. v Ljubljani. Prej kakor smo si mislili je kapital vložen v podjetje deloval natančno, kakor določeno.

Da je narod v Jugoslaviji za naš program o tem ni nobenega dvoma. Nikdar ne pozabim navdušenja in to odkritosrčnega, s katerim so povsod pozdravljali kadar smo poročali na shodih o gibanju J. R. Z. Narod je za republiko. A naj ob tej priliki naglasim na ono, kar sem omenjal v početku. Razsodnost še ni prišla, razločevanja dobro od slabega še ni vkoreninjeno v našem narodu.

Danes mu ti poveš o republikanizmu in navdarjaš, da je njegova svoboda v njegovih lastnih rokah, pa pride drugi dan kaplan ki pravtako obljublja republiko in sedaj ne ve, kaj mu je storiti. Gotovo je, da zmaga tisti, ki obdržava iz prižnice vsak teden po en shod, katerega se moraš udeležiti in na katerem moraš molčati, poslušati in ubogati. Rezultati volitev so pa vendar pokazali velik padec meščanskih strank. Klerikalna slava se že zdavnaj nagiba svojemu koncu. Kdo bi si mislil kdaj, da bodo klerikalci v Sloveniji kdaj dobili izmed 40 mandatov samo 14? Da bodo pri tem delavci dobili skupno 12; — sčdem J. S. D. S. pet levčarji. Pravi zmagovalci pri volitvah je po pravici tisti, ki dobi od zadnjih volitev več glasov, premagani pa je tisti, ki je zgubil na svoji moči, pa magari, da je ostal zmagovalac.

Vsled tega smelo trdimo, da je delavsko gibanje v Sloveniji zelo zelo dobre vspehe.

V ostali Jugoslaviji so želi reakcionarci večje vspehe, to pač vsled tega, ker so razmere tudi toliko manj urejene. Slovenija vodi duševno in ekonomsko, kljub temu, da se to le na tihem priznava. Zato je imela reakcija v Sloveniji najmanj vspeha.

Na Hrvaškem seveda je bila najbolj značilna skupina okoli Radiča, ki je spravila v Parlament 45 poslancev. To so seveda tudi republikanci ali nevarni in daleč od našega programa. Oni se potegujejo za separatizem in zahtevajo hrvaško republiko samo zase. V Srbiji pa je največja skupina okoli radikalecev in demokratov, ki štejejo skupno v skupščini 188 poslancev, ki so seveda vsi vneti monarhisti. Okoli sebe so ustvarili blok monarhistov močan 295 poslancev, torej veliko večino od vseh 419 poslancev. Ostalih 124 je republikancev, ki

pa seveda po svojih različnih načelih, kakor Radiči, slovenski klerikalci, ne morejo tvoriti nobene republikanskega bloka z delavskim republikanskim gibanjem. V skupščini stoji torej 11 poslancev Socl. Demokr. Stranka, ki ima nalogo, da rešuje zavezne probleme jugoslovanskega proletarijata.

Na čelu socialističnega kluba je s. Kristan, ki je bil izvoljen na Kranjskem in Štajerskem. Ko sem zadnjič govoril z njim prav pred odhodom v Beograd, so bile razmere še precej nejasne in natančnega načrta ni bilo še mogoče orisati za bodoče delo.

Mnenje s. Kristana je bilo to: vsako gibanje izven socialistične stranke za uresničenje J. R. Z. programa, bi bilo v Jugoslaviji nemogoče. Buržoazija si je v svesti našega dela in nam je napovedala boj; tega moremo le rešiti, če smo pridruženi stranki, ki ima že moč. Pripoznati moramo, da republikanizem ni ideja, ki bi zavela preko naroda kakor pomlad in prevzela vsakega in mu navdahnila pravo prepričanje. Tudi nasprotna stranke imajo svoje argumente. Proti tem se moramo le bojevati, ako izobražujemo narod. V kratkem rečeno, kolikor več socialistov napravimo, toliko bližje smo programu J. R. Z. Bodi to torej naša naloga: Razdvojeno delo, so razdvojene moči, kar je v prid našim sovražnikom. Politično delo J. R. Z. je za Ameriko kolikor toliko končano, kot separatne organizacije.

Istemu gibanju, kakor smo pri družili delo J. R. Z. v domovini, naj se pridruži tudi v Ameriki. Pošljite nam v domovino dobrih sodrugov in ne bo daleč od uresničenja programa J. R. Z. Na eno seveda se ne sme pozabiti. Delavsko gibanje v domovini ima za hrbenico svojega političnega obstoja ekonomske organizacije, brez katerih bi političnega dela sploh ne bilo. Toplo je pripočel br. Kristan, da se temu delu posveti kar največ pozornosti in sicer v okrožju socialističnih organizacij na enaki podlagi. Ustvarjanje ekonomske neodvisnosti je ustvarjanje moči in moči je treba do zmagel. K tej točki se oglasimo pozneje.

Zaključek k vsemu temu bi bil tak. Volitve v konstituante so pokazale, da ima reakcija v Jugoslaviji še vedno tak vpliv, da se za kratek čas obdrži še nad vodo. Kakor situacija stoji danes, kaže na to, da bo Jugoslavija za ogleden čas tudi še kraljevina. Reakcionarna premoč v konstituanti bo zmogala. Naloga manjšine bo torej, da bo gledala na prste in za vsak prestop v vladi kričala, da bo javnost vedela. S tem se bodo odprle oči narodu in pri prihodnjih volitvah bo rezultat brezdvoma drugačen. Če se ne pri prihodnjih, pa naj se delo ponavlja toliko časa, da pridemo do cilja.

Nadalje bo naloga socialističnih poslancev v konstituanti, da si zagotovijo prosto propagando za republiko. Treba si izvojevati pravico, da ne bo zakonu nove konstitucije prepovedano voditi propagando za republiko, da bo dano narodu, da si odločuje sam, da ne bo zločin izbirati si formo vlade po svojem prepričanju. Iz zapisnikov konstituante, katere posnemamo po listih, je spoznati, da s. Kristan vodi ljut boj v zbornici. V detajle tega sam časa ne dopušča, prepriča se pa lahko vsak, da je seme J. R. Z. na rodovitnih tleh.

Ko konča br. Zalaznik s poročilom o politični situaciji, predlaga, da se prva seja dopolne zaključijo, ker je ura dvanajst. Sprejeto.

Pred koncem seje smatra četrta konvencija J. R. Z., da je dolžna "Nakupovalni Zadrugi" v

Ljubljani, kakor vsem, ki so omenjeni v poročilu br. Zalaznika, da so pomogli k izpeljavi naše pomočne akcije, najiskrenejšo zahvalo, katero konvencija izreka na tem mestu.

S tem je dopoldanska seja zaključena.

II. SEJA.

dne 11. marca popoldne.

Zapisnik vodi s. Grile. Zapisnikar br. Zalaznik prečita zapisnik jutranje seje, ki je s sledečim dostavkom, ki je izpuščen iz jutranjega zapisnika, sprejet. Dostavek se glasi:

Vsled apela od javnosti in vsled resnične potrebe, se sklene, da se odseku za resolucijo naroči, da izdela primerno resolucijo, ki naj se pošlje br. Kristanu radi zavlačevanja takozvanega "Reciprocity Agreement" med jugoslovansko vlado in Zedinjenimi državami brez katerega ameriška vlada ne more izplačati posrtnim in drugega premoženja naloženega pri "Alien Property Custody", v Jugoslaviji živečim dedičem, da br. Kristan v resolucijo JRZ. interpelira v parlamentu ter skuša prisiliti zbornico, da se nemudoma sklene omenjena pogodba.

(Dalje prih.)

POZIV!

Vsem onim, ki se zanimajo za Slovenski Narodni Dom.

Povodom razprav o zidavi novega Slov. Nar. Doma je bilo mnogokrat slišati govore in izjave naših rojakov, da bodo vzeli in kupili za večje svote delnice S. N. Doma, ko hitro se bode pričelo zidati.

Kakor razvidite iz priobčenega računa je sedaj posestvo popolnoma plačano in je sedaj prišel čas, ko se hoče pričeti z zidavo. Da je nova stavba potrebna — tem je pač vsakdo prepričan in bi bilo škoda izgubljati nadaljnjih besed o tem, kajti na letni delničarski seji se niso samo zastopniki društev ampak tudi vsi ostali delničarji izjavili da žele, da se prične za stavbo ko hitro mogoče. Predno pa se prične z zidanjem je pa potrebno, da se zagotovi primerno svoto, da se zamore narčrt uresničiti in da ne bi bili primorani sredi stavbe prenehati.

Z ozirom na to se direktorij S. N. Doma obrača do vseh za S. N. Dom vnetih rojakov ter jih najujudneje pozivlja, da se v mesecu aprilu prijavijo za koliko so pripravljani kupiti delnice S.N.D. in sicer se naj javijo pri gl. tajniku Ludviku Medvešek v S. N. Domu ali pa telefonično (Princeton 2993 R.) ali pisмено obveste, da jih pride na njih dom obiskat v svrhu tozadevnega dogovora.

Na Vas cenjeni rojaki je sedaj ležeče ali se začne zidati novo poslopje ali ne. Če se bomo dovoljno odzvali, potem bomo lahko že v drugi polovici letošnjega leta pričeli z stavbo. Na zadnji delničarski seji je bilo sklenjeno, da vsaka oseba lahko kupi za \$5000.00 delnic.

Opustimo že vendar enkrat naš medsebojni prepir in zavedajmo se naše Narodne dolžnosti. Zavedajmo se da je treba delati roka v roko in da so naši Slov. delavci odjemalci naših Slov. trgovcev kateri lažje več dajo kot navaden delavec, ali trgovci naj enako vpoštevajo delavca kajti če greste na okrog vidite, da je delavec isti ki dela pri vseh veselcah in raznih prireditvah in žrtvuje ne samo svoj čas ampak poleg tega potroši precej denarja in je s tem v znatni meri sodeloval za Narodno podjetje in storil svojo narodno dolžnost.

Če bodele vsi to vpoštevati bomo v kratkem dosegli to kar želimo, to je naš nov Slovenski Narodni Dom.

Naj ne bode to klic vpijočega v puščavi.

Za direktorij Slov. N. Doma
Ludvik Medvešek, gl. tajnik.

Tiskovna Družba

THE
American-Jugoslav Ptg. & Pub.
Company.

6418 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

Tiskarna

Je edino slovensko unijsko podjetje, katerega lastuje zavedno delavstvo.

Tiskovine

Napravljene v naši tiskarni, so lične in cene jako primerne.

Dnevnik

Družba izdaja dnevnik Enakopravnost. List prinaša najnovejšje novice in druge koristne razprave v prid delavstva. Če še niste naročnik lista, naročite se nani.

Tudi Vi

Lahko postanete delničar podjetja. Za podrobnosti se obrnite na direktorij ali pa v uradu družbe.

THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

TEL. PRINCETON 551

6418 ST. CLAIR AVENUE.

Clevelandske novice.

Ljudje, ki imajo pri sebi ali doma večjo svoto denarja, so danes v neprestani nevarnosti, da jih kdo orop...

V petek, dne 22. aprila ob 8. uri zvečer se vrši izvanredna seja Kluba Društev S. N. Doma in Kluba "Zavedne Slovenke".

Guy de Maupassant:

Mati pokvek.

Ko sem srečal v kopališču, katerega zelo radi posejajo bogataši, znano mlado, ljubko, od vseh oboževano in spoštovano Parižanko...

Moja povest je že stara, a kdor jo je slišal, je ne pozabi več.

Prijatelj me je povabil za nekaj časa k sebi v malo provincijalno mesto. K pogostitvi spada seveda i razkazovanje znamenitosti pokrajine: vodil me je povsod, razkazoval mi slavljene kraje, gradove, razvaline, tovarne, spomenike, cerkve, stara izrezljana vrata posebno velika ali čudno skrivenčena drevesa itd.

Ko sva vse obrala — jaz sem se vse dobrohotno hvalil — je bil prijatelj ves nesrečen, ker mi ni imel ničesar več pokazati. Odahnil sem se, misleč, da se malce odpočijem v prijetni senci a ne že je vzklikal:

— Pač, pač! Na mater pokvek sem pozabil. Takoj jo spoznaš.

— Kdo je ta mati pokvek? sem vprašal.

— To je nečloveška ženska, pravi demon, bitje, ki prostovoljno rodi vsako leto pohabljen, ostudne in strašne otroke, prave spake in katere prodaja glumačem.

Ti grozni obrtniki jo semtertja obiščejo, jo povprašajo, ali ima kako novo pokvečko in, ako jim objekt ugaja, ga vzamejo s seboj, materi pa plačujejo rento. Enajst takih spak ima že in je torej bogata.

Misliš, da se šalim, da izmišljujem, da pretiravam. Ne, dragi, pripovedujem ti golo in čisto resnico.

Pojdi, greva obiskat to žensko. Potem ti povem, na kak način se je razvila v plodniko pokveko.

Peljal me je izven mesta. Stanovala je v lepi in čedni hišici ob cesti. Na vrhu je cvetelo polno cvetlič in razširjalo prijeten vonj. Rekel bi, da stanuje tukaj notar v pokloju.

Služkinja je naju povedla v majhen podeželski salon. Trenotek pozneje je vstopila nesrečnica.

Bilo ji je približno štiriideset let; bila je velika, lepe postave, počna in zdrava, a trdega izraza, pravi tip krepke kmetice; napol živina, napol žena.

Ljudi je sprejemala s sovražno poniznostjo, ker je dobro vedela, kako obsojajo njeno početje.

— Kaj želite gospoda? je vprašala.

Prijatelj ji je odgovoril: — Pravili so mi, da je vaš poslednji otrok popolnoma normalen, da ni prav nič podoben svojim bratom. Rad bi se prepričal, ali je to res.

Divje in nezaupljivo naju je pogledala ter odgovorila:

— O ne, o ne! Morda je še grši nego prejšnji. Nimam sreče, nimam sreče. Vsi so enaki, dobri gospod, vsi so enaki. Obupati mi je! Ali je mogoče, da je Bogec tako krut napram ubogi ženski, ki je sama na svetu, ali je mogoče?

Govorila je naglo in kot žival, ki se boji udarca, povešala pogled. — Ublažila je svoj raskav glas in čutil sem se, kako je moglo tako jokavo in sladko govoriti to veliko, koščeno in čokato telo, ki je bilo pač ustvarjeno za silne geste in da tuli po volčje.

— Rada bi videla vašega malega — Rada bi videla vašega malega — Tedaj je dvignila glavo in pričela naju motriti s pogledi, v katerih so se kresali bliski.

Prijatelj je vprašal vnovič. — Zakaj ga nama hočete pokazati? Marsikdo je vendar deležen te milosti! Sej razumete, ko ga mislim.

Poskočila je, kot da jo je picil gad, popustila vajeti svojemu glasu in jezi ter se zadrla.

— Zato torej sta prišla, kaj ne? Da me zasramujeta? Ker so moji otroci podobni živalim? Ne bosta ga videla, ne ne bosta ga videla. Marš ven, spraviša se ven! Mar misliš, da ne vem, da me hočete vsi na ta način končati?

Uprla je roke v boke in se napravila proti nama. Ob živinskem zvoku njenega glasu je zajučalo, ali boljše rečeno zamijavkalo iz so sednje sebo. Bil je jadni krik idijota, ki me je pretresel do mozga. Umaknila sva se ji za par korakov.

Moj prijatelj ji je rekel strogo:

— Pazite, Vražica — narod jo je imenoval vražico — to vas spravi še v nesrečo.

Od besnosti je začela trepetati vihteti pesti in vsa prepadena rjoveti:

— Marš ven! Kaj naj me spravi v nesrečo? Marš ven, gnoj neverniški!

Ušla sva ji vsa potrta, sicer bi nama bila skočila v obraz.

Ko sva bila zunaj vrat, me je vprašal prijatelj:

— Torej ali si jo videl? Kaj praviš?

— Povej mi zgodbo te surovine, sem mu odvrnil.

Vražica sva se počasnih korakov po veliki beli cesti; na levi in desni je zerezo žito, katero je zibal rahel vetrič, da je valovalo kot mirno morje. In prijatelj mi je pripovedoval aledeče.

Ta ženska je svoje dni služila za delo na neki pristavi. Bila je pridna, poštena in varčna. Fantani imela in tudi je ni nihče sumničil, da bi se mogla spozabiti.

A nekega soparnega poletnega večera, ko se je pripravljalo na nevihto in je bil zrak miren, težek in razpaljen ko v peči, da so bila rujava telesa fantov in deklet vsa znojna, je padla — kakor pač padejo vse — sredi počitnih snopov.

Kmalu je začutila, da je nosna. Sramota in bojazen — sta jo mučila. Da prikrije svojo nesrečo, si je s silo stiskala trebuh po sistemu, ki ga je sama iznašla: napravila si je prisilni modere iz deščice in motvoza. Cim bolj se je pod pritiskom rastočega deteta napenjal njen trebuh, tem huje je zatvegala svoj mučilno pravico, trpeč prave mučeniške muke, a kljub vsem mukam pogumna, vesela in vitka, da ni nihče ničesar opazil niti slutil.

S strašnim strojem je pohabila malo bitje v materinem telesu; stlačila ga je, spacičila, napravila iz njega pokveko. Stisnjena črepinja se je podaljšala in zostila v dvoje debelih oči, kateri sta izstopili iz čela. Ob telo tlačeni udje so poganjali krivo liki trti, se čez mero podaljšali in končali v prstih, podobnih pajkovim no-

gam. Život je ostal čisto majhen in okrogel kakor oreh.

Nekega pomladanskega jutra je povila na polju, Plevice so ji prihiteli na pomoč, a ko so ugledale nestvor, so se razbežale s krikom. Po vaseh se je raznesla vest, da je rodila spako, in od tedaj so jo nazivali "Vražico."

Spodili so jo iz službe. Živela je ob miloščini in morda skrivaj tudi od ljubezni, zakaj bila je lepa in vsi moški se ne bojijo pekla.

Redila je svoje spako, katero je na vso moč sovražila in morda bi jo zadavila, da je ni župnik, ki je predvideval zločin, ostrasil s sodnijo.

A nekega dne so zvedeli glumači, ki so tod razkazovali svoje zanimivosti, za strašni nestvor in ga želeli videti. Nameravali so ga vzeti s seboj, ako bi jim ugajal. Ugajal jim je in izplačali so ji petsto frankov. Spočetka se je sramovala in branila, pokazati svojo pokveko, a ko je čula, da je pokveka vredna denarja in da zbujajo pohlep teh ljudi, je začela barantati, podžigati kupce s spačenimi oblikami svojega otroka in dvigati ceno s pravo kmetesko trdovratnostjo. Da se ne oslepajo, si je dala izstaviti listino, v kateri so se glumači obvezali, da ji bodo letno plačevali še štiriisto frankov — kot da so najeli pokveko za delo!

Ta nepričakovani dobiček je zmešal materi pamet. Nepreravno je gledala v njej želja, da rodi drugo znamenitost, da si na ta način zagotovi rente, kakor jih imajo meščanke.

Ker je bila plodovita, se ji je obneslo, kakor si je želela in zdi se, da je postala zmožna, spreminjati oblike svojih pokvek po tlaku, ki ga je proizvajala na dete v svojem telesu.

Rodila je dolge in krotke, podobne pajkom in podobne kuščaricam. Več jih je pomrlo, v sled česar je bila vsa obupana.

Sodnija je poizkusila poseči vmes, a ni ji mogla ničesar dokazati. Pustiti jo je morala pri miru in ona je nadaljevala s proizvodnjo nestvorov.

Sedaj jih ima že enajst, ki ji donosajo letno pet do šest tisočakov. Samo eden se ni oddan, to je ona, katerega nama ni hotela pokazati. A ne bo ga imela dolgo pri sebi, zakaj poznajo jo že vsi glumači, ki jo vsako toliko časa obiščejo, da vidijo, ali nima zopet kaj novega. Celu družbe vpijarja med njimi, ako je predmet tega vreden.

Prijatelj je umolknil. Silen stud zadavil te zverine, ko sem imel tako lepo priliko.

— Kdo pa je oče? sem vprašal.

— Se ne ve, mi je odgovoril. Sramuje se in se skriva. Morda jih je več in si delijo dohodke.

Ko sem opazil v kopališču elegantno ljubko, koketno damo, ljubljeno, obkroževano in spoštovano od moških, nisem več mislil na ta dogodek, štajajoč ob obali s prijateljem, kopališkim zdravnikom. Deset minut pozneje sem u-

gledal pestunjo, ki je pazila na tri otroke, zleknjene v pesku.

Dvoje malih bergelj poleg njih me je ganilo. Tedaj sem zapazil, da so ti mali otroci pokvarjeni, grbasti in snačepi, ogabni. Zdravnik mi je rekel:

— To so otroci one dražestne dame, katero si ravnokar srečal.

V dno duše so se mi zasmilili ona in otroci:

— Uboga mati! Kako se še more smejati.

— Ne pomiluj je, mi je odvrnil prijatelj. Ne nje, uboge malčke moraš pomilovati. Take so posledice životov, ki hočejo ostati vitki do zadnjega dne. Modere je povzročil, da so ti otroci pokveke. Ona pač ve, da tvega življenje pri tem, a kaj jo to briga, samo da je lepa in da ni brez kavalirjev.

Tedaj sem se spomnil seljakinje "Vražice", ki je prodajala svoje otroke — nestvore.

STAVBINSKI DELAVCI NA STRAJKU RADI ZNIŽANJA PLAČE.

Waterbury, Conn., 15. aprila.— Danes je tu zastavkalo 1200 stavbinskih delavcev, ker niso hoteli sprejeti meznega znižanja, ki so je predlagali stavbinski kontraktorji. Kontraktorji so hoteli 20-procentno znižanje plače. Sedaj so delavci dobivali po \$1 na uro.

IZUČEN MESAR dobi delo takoj pri Horvat in Klaič, 5301 St. Clair Ave. (92)

— Pismo ima v našem uradu Viktor Lisjak.

POHIŠTVO NAPRODAJ. Primerno za novoporočenca ali za pečlarje. Poceni. V dobrem stanju. Poizve se v uradu našega lista. (93)

35 akrov farma, hiša 6 sob, dober hlev, vredna \$6,000 se dobi za \$3,500. Nahaja se 35 milj od mesta, Precej trt in sadja. Se prodaja za gotov denar ali pa se zamenja za hišo za eno ali dve družini. Poizve se pri Ignac Keniku 1267 E. 68th Str. (93)

HARMONIKA NAPRODAJ. Naprodaj je dobro ohranjena tri vrstna harmonika. Poizve se pri Louis Špehek, 1120 E. 67th St. (93)

NAPRODAJ je še skoro nova LEDENICA, primerna za kako trgovino. Proda se poceni. Zgledite se takoj na 7505 St. Clair Ave. (93)

SLOVENSKO LOVSKO PODPORNO DRUŠTVO

je sklenilo na svoji redni mesečni seji dovoliti prosto vstopnino vsem značajnim rojakom. Posebno priporočljivo je rojakom vstopiti v to društvo, ker daje članom velike ugodnosti: v slučaju smrti plača društvo \$100 usmrtine, v slučaju bolezni \$7.00 tedenske podpore brez vsake doklade. Rokaji, ki še niste v nobenem društvu, poslužite se te izredne prilike, kajti meseca vstopnina velja le za mesec februar, marec, in april in tudi rokaji, ki želijo stopiti še v eno društvo imajo sedaj zelo ugodno priložnost. Razna pojasnila dobite lahko pri društvenih članih ali pa se obrnite na sledeče člane za natančnejše informacije: Frank Novak, 1179 E. 60 Str., John Grdina 1207 E. 60 Str., Henrik Kranc, 8220 Korzdravnika F. J. Kerna, 6202 St. man Ave. ali pa na društvenega Clair Ave. Društvene seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Grdinovi dvorani. Rokaji pristopite v društvo, ki je na popolnoma svobodni podlagi, kjer je dovoljeno vsakemu njegovo lastno prepričanje. ODBOR.

GROCERJA IN MESNICA

Proda se grocerija in mesnica na dobrem prostoru. Cena je zelo nizka ker odhaja lastnik na farme. Več se poizve v uradu t. lista. (x)

CUNARD-ANCHOR

Največje, najhitrejše ladje na svetu. S potniki se postopno nudvse prijazno. V našem mestu je naš lokalni zastopnik. V Jugoslavijo, Bulgarijo, na Romunsko in Madžarsko. "CALABRIA" 1. MAJA Direktno v DUBROVNIK ..... \$125 TRST ..... \$115 Constanta preko Patras...\$115 Dodatno še \$5.00 vojnega davka. PREKO CHERBOURG: "Aquitania" ..... 3. maja (45647 ton) "Mauretania" ..... 12. maja

Pohištvo in druga domača oprava, katero ne rabite in vam je v napotju, je vredna denarja. Mali oglas, za par centov v našem listu vas bo zadovoljil s tem, da boste hitro prodali.

MALI OGLASI

ZELIM DOBITI stanovanje z 2 ali 3 sobami s kuhinjo ter električno razsvetlavo. Najraje med 55 in 70. cesto med Superior in St. Clair Ave. Naslov se poizve v upravništvu tega lista. (92)

LIBERTY BONDI IN VOJNO VARČEVALNE ZNAMKE.

Prodajte sedaj. Mi plačamo v gotovini takoj. Simon, zanesljivi prekupevalec, soba 216 Lennox Bldg., drugo nadstropje. Vzemite vzpejačo, Vogal deveta cesta in Euclid dave, nad Singer Sewing Machine Co. Odprtu do 6. ure zvečer.

JOS. VOVK 1123 ADDISON RD.

Najlepši avtomobil za poroke. Cena nižje kot drugod. Se vam priporočam. (Tor. Cet.)

OGENJ.

je nevarna stvar, in komur ogorji hiša in vse imetje, je velik siromak. Previdno in pametno naredijo oni, ki se zavarujejo proti ognju. Vsi slovenski hišni gospodarji bi morali biti zavarovani proti ognju, ker nihče ne ve, kdaj ga doleti nesreča in je postavljen na cesto.

Cene na privatnih hišah so tako nizke, da navadni delavec lahko zasluži v enem dnevu toliko, da plača za \$1000.00 zavarovalnine, in sicer za dobo 3 let. Ako nimate časa no dnevu, pridite zvečer, da se poroovorimo.

JOSEPH ZAJEC. 15605 Waterloo Rd. Telefon v disarini Wood 228 R. na domu Wood 648K

Naš zastopnik za BARBERTON in okolico je g. Silvester Lavrič

kateri je upravičen pobirati za ostalo naročnino in dobivati nove naročnike. Rojakom ga toplo priporočamo. Upravništvo..

Cenjenim naročnikom in rojakom v EVELETH, MINN.

g. Otto Majerle trgovec v Evelethu

kateroga upravništvo tega lista toplo priporoča tamošnjim Slovincem.

Zelimo, da mu gredo rokaji na roko in se naročijo ali pa poravnajo zaostalo naročnino za naš list pri njem. Upravništvo..

RADI ODHODA v. staro domovino se proda Overland tovorni avtomobil (truck) v jako dobrem stanju. Cena \$300.00. Oglasite se na 6607 Shaffer Ave. (92)

Wm. Sitter 5805 ST. CLAIR AVENUE Cleveland, O.

Spomlad je tukaj in zaloga v vsakovrstnim spomladanskim blagom je sedaj popolna. Časi niso sedaj ravno najboljši, zatoraj sem se odločil za to leto prodajati vse blago v velikom manjšim dobičkom kakor v dobrih ali normalnih časih. Če mora delavec biti zadovoljen v manjši plačo, sem tudi jaz zadovoljen delati v manjšim dobičkom. Blago, katerega držim v zalogi je samo prve vrste, moderno, trpežno in cene istemu nižje kakor kje drugje.

BENO B. LEUSTIG 6424 St. Clair Ave.

Frank Zakrajšek Najmodernejši pogrebni zavod v Clevelandu

POGREBNIK IN EMBALMER 1105 Norwood Rd. Tel. Princeton 1735-W. TEL. Rosedale: 4983

Avtomobili za krste, poroke in pogrebe in druge prilike.

KAMDEN KOFFEE KAMDEN KAVA je najboljša kava, najboljše kvalitete: Prodaja se v kartonskih zavojih po en funt, po vseh najboljših grocerijah.

THE KAMDEN CO. PEČEMO IN POKAMO V CLEVELANDU, O.

Radost in veselje se naseli po kočah v starem kraju, kadar prejmejo kako sporočilo od domačih iz Amerike.

AMERICAN UNION BANK pošilja denar v domovino najhitreje, najsigurneje in pošteno. Ako želite poslati denar v domovino BRZOJAVNO, in tudi če samo EN DOLAR, pišite nam takoj za podrobnosti. NALOŽKI vam nosijo po 4% obresti in vaš denar je siguran. Na zahtevo vam takoj izplačamo denar BREZ da bi nas preje obvestili. Prodajalna šifkart. — Javno notarstvo. — Dobivamo potna dovoljenja. Za pojasnila pišite na

A M E R I C A N UNION BANK John Nemeth, predsednik 10 East 22nd St. New York, N. Y.

Tel. Central 2373 R.

Gramofonske plošče

zahtevajte novi cenik Slovenske PLOŠČE preje \$1.00 sedaj 85c VELIKA ZALOGA UR IN ZLATNINE. Wm. Sitter 5805 ST. CLAIR AVENUE Cleveland, O.

Ravnokar je izšla knjiga Razkrinkani Habsburžani

katero je izdala Ameriško-Jugoslovska Tiskovna Družba. Knjigo je spisala grofica Larich, bivša dvorna dama na Dunaju. V knjigi opisuje vse podrobnosti vladajoče habsburške klike, kakor tudi smrt cesarjeviča Rudolfa. Knjiga je jako interesantna in priporočana rojakom, da si jo takoj naročijo. Cena knjige je samo 60c